

Coolia 27(3), juli 1984

GALERINA CARBONICOLA SMITH IN NEDERLAND GEVONDEN

C.M. DEN HELD-JAGER, *de la Reylaan 25, 2806 DA Gouda*

SUMMARY

Galerina carbonicola is recorded for the first time in the Netherlands.

Vorig jaar kreeg ik van Hanneke den Held wat kleine bruine paddestoeltjes die zij verzameld had van een brandplek waar ook *Omphalina daamsii* en parapluutjesmos stond. Dit was tijdens een excursie van de Bryologisch-Lichenologische werkgroep der KNNV in het Korenburgerveen op 10 september 1983. Hoewel de zwammetjes in niet al te fraaie toestand waren wegens het zeer storm- en regenachtige weer, maakte ik toch een preparaatje. Tot mijn verrassing zag ik daarin sporen en cheilocystiden die mij sterk deden denken aan die van *Galerina carbonicola* Smith. Deze soort had ik zelf nog nooit gevonden, maar wel had ik materiaal ervan kunnen bekijken dat door de heer P.B. Jansen te Baraque-Michel (België) werd verzameld. De Haan (1979) heeft *G. carbonicola* in een uitvoerig artikel, voorzien van prachtige tekeningen, beschreven en besproken.

Toen ik vervolgens Smith & Singer (1964) raadpleegde kwam ik via subgenus *Galerina*, sectie *Mycenopsis*, subsectie *Mycenopsidae*, stirps *Hypnorum* inderdaad terecht bij *G. carbonicola* Smith. De gedrongen vorm van de cheilocystiden en de donkere sporen onderscheiden deze soort duidelijk van de overige soorten van het geslacht *Galerina*. Samen met de standplaatsgegevens en de afmetingen van de vruchtlichamen deden de bovengenoemde microscopische kenmerken mij tot de conclusie komen dat *G. carbonicola* Smith nu ook in ons land gevonden is.

Beschrijving:

Hoed: 9 mm in diameter, golvend uitgespreid met naar binnen gebogen rand en gestreepte randzone, donker bruin oranje (Ség. 147).

Lamellen: smal aangehecht, niet dicht bij elkaar, buikig, oranje-bruin (Ség. 247); rand fijn gewimperd.

Steel: 19 x 1,6 mm, gekromd, aan top bepoederd, lichtbruin naar basis toe donkerbruin (Ség. 131).

Sporen: 9,6-10,4(-11,2) x 4,8-5,6 μ m, met donkerbruine wand en los gerimpeld wrattig exosporium, in KOH donkerbruin.

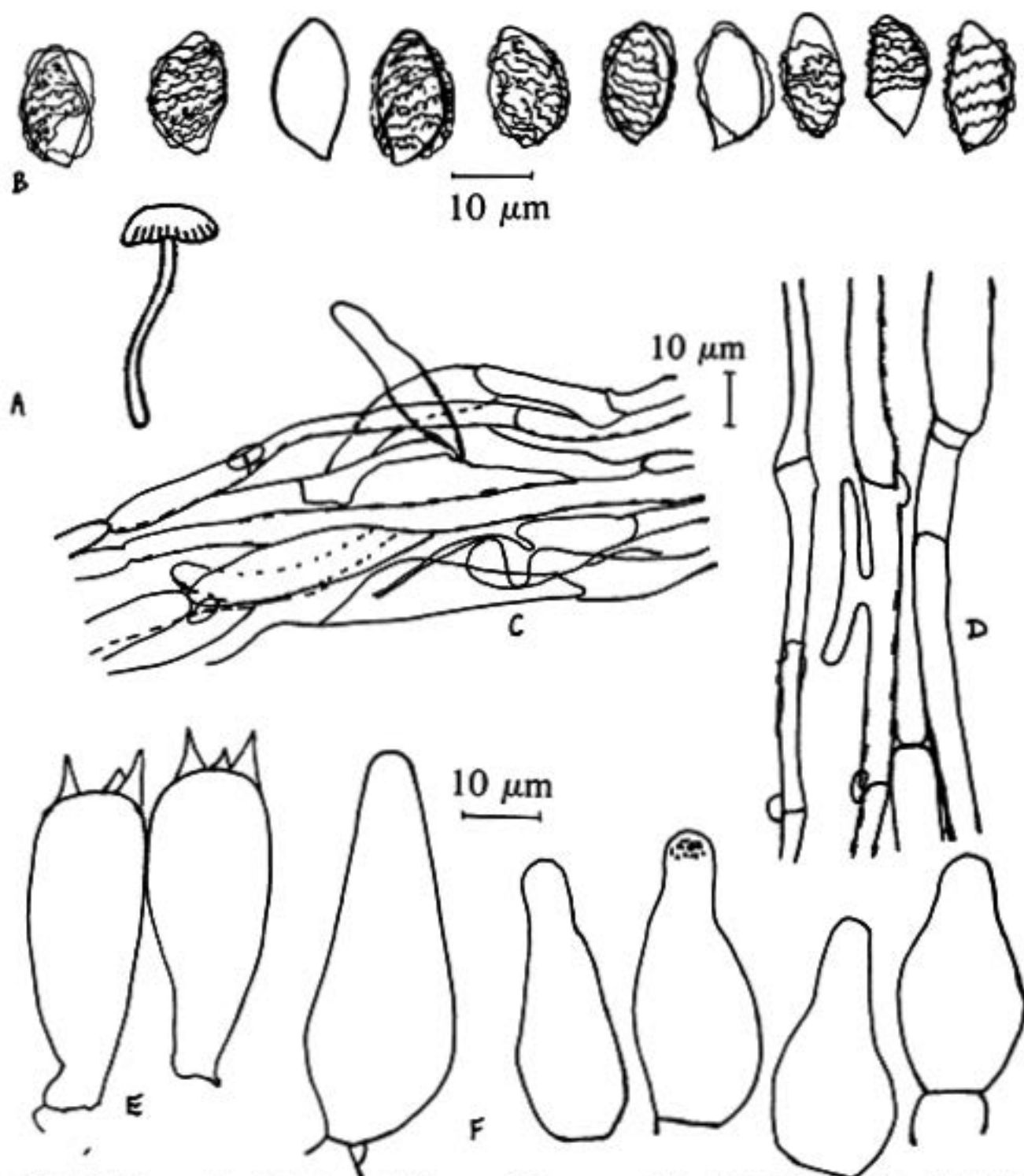

Fig. 1. *Galerina carbonicola*. A: vruchtlichaam x 1, B: sporen, C: hoedhuid, D: steelhyfen, E: basidia, F: cheilocystiden.

Cheilocystiden: talrijk, 20-32 x 8-15 μ m, gedrongen.

Pleurocystiden: niet aanwezig. Oleifere hyfen verspreid in de weefsels van hoed, lamellen en steel. Gespen aan de hyfen.

Op brandplek tussen parapluutjesmos. Korenburgerveen, gem. Winterswijk, 10 september 1983 (C.M. den Held-Jager 1983).

LITERATUUR

- Haan, A. de (1979). Een *Galerina* van brandplaatsen - *Galerina carbonicola* Smith. *Sterbeeckia* 12: 15-20.
- Séguy, E. (1936). *Code universel des couleurs*. Paris.
- Smith, A.H. & Singer, R. (1964). *A monograph on the genus Galerina*. Earle. New York.

Honingzwammen gezocht

Afgelopen herfst deed ik in het kader van mijn studie plantenziektenkunde onderzoek naar de taxonomie en oecologie van de Honingzwammen op het Biologisch Station van de Landbouwhogeschool te Wijster. Aanleiding hiertoe was de recente uiteenrafeling van het complex van de Europese soorten door confrontaties van mycelia (zie Reijnders, 1983). Marxmüller (1982) vond dat de soorten in vele gevallen ook zonder myceliumconfrontaties gedetermineerd kunnen worden met behulp van voornamelijk macroscopische kenmerken. Met deze gegevens kon ik in de meeste gevallen *Armillaria mellea* (Vahl:Fr.) Kummer en *A. obscura* (Pers.: Secr.) Romagn. gemakkelijk determineren. Het onderscheid tussen *A. cepestipes* Velenovský (= soort B in Reijnders, 1983) en *A. bulbosa* (Barla) Kile & Watling was echter niet mogelijk. Na afloop van het veldwerk verscheen aan de hand van Romagnesi & Marxmüller (1983) een artikel waarin een aantal verschillen tussen deze soorten genoemd wordt. In onderstaande determinatietabel zijn de verschillende kenmerken opgenomen. *A. borealis* Marxmüller heb ik nog niet gevonden, maar ik verwacht dat herkenning van deze soort geen problemen zal opleveren.

Om een beter inzicht te krijgen in de verspreiding en oecologie van de Honingzwammen doe ik een beroep op de lezers om de komende zomer en herfst gegevens hierover te verzamelen. Hierbij is van belang dat alleen met zekerheid gedetermineerde vondsten worden vermeld. Het is ook mogelijk al of niet gedetermineerde vondsten gedroogd aan mij op te sturen, vergezeld van een macroscopische beschrijving. In deze beschrijving moeten in elk geval uitgebreid vermeld zijn de ring (consistentie, kleur, schubjes en hiervan kleur, grootte), de schubjes op de hoed (grootte, kleur, verspreiding) en de schubben of vlokken op de steel (grootte, kleur, verspreiding). Voor iedere vondst is het interessant als u zo veel mogelijk oecologische gegevens toevoegt: substraat (boomsoort, levend, dood, stronk, losliggend takje enz.), standplaats (natuur- of productiebos, houtwal enz., zo mogelijk bodemtype), verspreiding van de soort rondom de vindplaats (meer aangetaste bomen (welke soorten?) of andere substraten), rhizomorfen (aan/afwezig, aan vruchtlichaam en/of aan hout). Van groot belang is vanzelfsprekend dat u zo precies mogelijk de vindplaats opgeeft.

De determinatie zal meestal moeiteloos verlopen. Oude Honingzwammen of na veel regen ook jongere vruchtlichamen missen vaak een deel van de schubjes op de hoed; determinatie is dan moeilijker.

In onderstaande determinatietabel zijn de belangrijkste kenmerken het eerst vermeld. Het onderscheid tussen *A. cepestipes* en *A. bulbosa* is moeilijk. Romagnesi & Marxmüller (1983) noemen alleen macroscopische kenmerken. Tijdens microscopisch onderzoek aan 16 door Marxmüller verzamelde en gedetermineerde collecties constateerde ik bij de meeste collecties verschillen in de gemiddelde lengte van de cellen in de hoedschubben. Niet alle collecties konden echter op basis van alleen dit kenmerk worden geïdentificeerd. Gezien de grote variatie in de lengte van deze cellen is een groot aantal metingen wenselijk. Mijn gegevens zijn gebaseerd op honderd metingen per vruchtlichaam. De exacte betekenis van dit kenmerk moet blijken uit verder onderzoek.

In een volgend artikel wil ik dieper ingaan op de nomenclatuur van de vijf soorten Europese Honingzwammen. Volgend jaar zal ik de resultaten van deze oproep bespreken.